

PROFESSORI EIJA KALSOLLE ARKKIATRI RISTO PELKOSEN PALKINTO

Professori Eija Kalso
Kuva Mikko Käkelä

► Professori Eija Kalsolle myönnettiin Arkkiatri Risto Pelkosen palkinto Tampereen lääkäripäivien yhteydessä 21.3.2012. Eija Kalso on Helsingin yliopiston kivuntutkimuksen professori ja Helsingin yliopiston varadekaani. Sen lisäksi hän toimii International Association for the Study of Pain'in presidenttinä. Arkkiatri Risto Pelkosen palkinto perustettiin vuonna 2007 ja se myönnetään lääkärin työn tiedollista, taidollista ja ihmisläheistä sisältöä merkittävästi edistäneelle lääkärielle. Se on

aiemmin myönnetty neurokirurgian professori Juha Hernesniemelle (2007), psykiatrian professori Veikko Aalbergille (2008), dosentti Anna-Liisa Karvoselle (2009), allergologian professori Tari Haahtelalle (2010) ja lastenpsykiatri Jari Sinkkoselle (2011). ■

RJ

ESA Clinical Trials Network

► European Society of Anaesthesiology Clinical Trials Network kehittää, koordinoi ja rahoittaa klinisiä monikeskustutkimuksia Euroopassa. Vuoden 2012 uusiksi projekteiksi on valittu ETPOS (European Transfusion Practice and Outcome Study), PLATA (Peripheral nerve block for prevention of Phantom Limb Pain After Transtibial Amputation) ja LAS VEGAS (Local ASsesment of VEntilatory management during General Anaesthesia for Surgery). Nyt haetaan aiheista kiinnostuneita keskuksia "Call for Centers". ■

www.euroanaesthesia.org

MT

PROPOFOLI ON ANESTEETTI

► Kun epäilyt Michael Jacksonin kuolinsyystä heräsivät, American Society of Anesthesiologists tarttui tilaisuuteen kertoa propofolin turvallisuudesta käytöstä. Määrätietoisien viestinnän arvioidaan saavuttaneen 86 miljoonaa lukijaa tai katsojaa eri tiedotusvälineissä jo virallista kuolinsyystä julkistettaessa. Kampanja toi esille, ettei propofoli ole unilääke vaan anestesia-aine, jonka käyttö on turvallista sairaalassa koulutetun ammattihenkilöstön jatkuvassa valvonnassa. Lisäksi yleisölle kerrottiin anestesiologin toimenkuvasta. (*ASA Newsletter 3/2012*)

Kampanja sai vauhtia kuolemaa selvittäneestä, anestesiologisestikin kiinnostavasta oikeudenkäynnistä. Puolustuksen todistaja professori Paul White (Suomessakin vierailut päiväkirurgisen anestesian tutkija) esitti, että Jacksonilta kuoleman jälkeen mitatut korkeat virtsan propofolipitoisuudet eivät selity lääkäri Murrayn myöntämällä 25mg iv kerta-annoksella. Hän uskoi poptähden annostelleen itselleen 25 mg lisää juuri ennen kuolemaansa. White

epäili myös loratsepaamia nautitun enemmän kuin on kerrottu. Sen sijaan syyttäjän todistaja professori Steven Shafer (kliinisen farmakologian ja iv-anestesian tutkija, Anesth & Analg päätoimittaja) piti todennäköisenä, että Jacksonille oli lisäksi annettu propofolia noin 40-kertainen annos jatkuvana infuusiona. (*Reuters 20-28.10.2011*)

Oikeudenkäynnissä tuotiin esille, että propofolin käyttö edellyttää asianmukaista monitorointia ja valmiutta hätätilanteiden hoitoon sairaalassa, ei kotona. Katsottiin myös, että kun joku menee elottomaksi, pitää amerikkalaisen jopa ilman lääketieteellistä koulutusta ymmärtää hälyttää hätäkeskus. Kuukauden verran Jacksonin kotilääkärinä toimineen kardiologi Conrad Murrayn katsottiin syyllistyneen törkeään huolimattomuuteen. Hän sai kuolemantuottamuksesta neljän vuoden vankeustuomion. (*Reuters 7.11.2011*)

Suomessakin tiedotus johti harhaan: "Poptähden kuolinsyynsi varmistui tappava annos unilääkettä"

(*TS 25.8.2009*); ja "Puolustus väitti Jacksonin annostelleen ylimääräisen annoksen vahvaa rauhoittavaa lääkettä propofolia" (*Suomen Kuvalehti 28.9.2011*). Anestesiatietaoa suomeksi etsivä ei selviä helpolla. Esimerkiksi julkinen verkkopalvelu Terveyskirjasto ei tunne sen enempää anesteetteja kuin termiä "nukutus" tai "anestesia". Googlettamalla kärjestä löytyy wikipedian termikavalkadi sekä Seinäjoen Lääkäritalo, joka kertoo nukahtamisen tapahtuvan hyvin nopeasti.

Ehkä ASA:n tiedotus yliti Suomeenkin, vai mitä sanotte näistä: "Nukutuslääkkeet voivat popin kuninkaan" (*Ilta-Sanomat 25.8.2009*); "Propofoli ei ole unilääke" (*HS 25.8.2009*); ja valmisteyhteenvetoa lähes sanatarkkaan siteeraten "Propofoli on laskimoon annosteltava lyhytvaikutteinen anestesia-aine, jota Suomessa saa antaa vain anestesiaan tai tehohoitoon perehtynyt lääkäri sairaaloissa tai riittävästi varustetuissa terveydenhoitoyksiköissä" (*MTV3 25.8.2009*). ■

MT